

B.Ed. (Sem-II)

Paper-I

Understanding the Learning Process

Time : 3 Hrs.

M.M.: 70

- Note :-
1. There are four sections in all.
  2. Students are required to attempt five questions selecting at least one question from each section.
  3. The fifth question may be attempted from any section.
  4. Each question carries 14 marks.

Section-I

- i. Discuss behaviouristic paradigm in relation to learner, teacher and teaching learning process. 14
2. What is transfer of learning ? Explain its types and educational implications for the learner. 4,5,5

Section-II

3. Learning is neither transmission nor reception of knowledge, it is construction of knowledge. Elaborate. 14
4. Discuss Bruner's notion of constructivism in detail. 14

Section-III

5. What is learning style ? Discuss your role as a teacher in sustaining learning styles. 5,9
6. What is motivation ? How as a teacher will you motivate the students to learn ? 5,9

Section-IV

7. Define Learning Disability. Discuss different types of learning disabilities among children. 5,9
8. Discuss the access and participation of children and youth with disabilities at secondary education level. 14

Hindi Version

- नोट -
1. प्रश्न पत्र में कुल 4 भाग हैं।
  2. प्रत्येक भाग से कम से कम एक प्रश्न चुनते हुए 5 प्रश्नों के उत्तर दें।
  3. पाँचवा प्रश्न किसी भी भाग से चुना जा सकता है।
  4. प्रत्येक प्रश्न के 14 अंक हैं।

भाग-I

1. व्यवहारवादी उपगम को अधिगमकर्ता, शिक्षक एवं शिक्षण-अधिगम प्रक्रिया के संबंध में व्याख्यित करें। 14
2. शिक्षण की तबदीली क्या है? इसके प्रकार एवं शैक्षणिक महत्ता को वर्णित करें। 4,5,5

भाग-II

3. अधिगम न तो ज्ञान का प्रसारण है और न ही अधिग्रहण, यह तो ज्ञान का निर्माण है। व्याख्या करें। 14
4. ब्रूनर के सृजनात्मकता पर विचारों की विस्तार से व्याख्या करें। 14

भाग-III

5. शिक्षण शैली क्या है? एक अध्यापक के तौर पर विद्यार्थियों की शिक्षण शैली के पुष्टीकरण में आपकी भूमिका पर चर्चा करें। 5,9
6. प्रेरणा क्या है? एक अध्यापक के तौर पर आप विद्यार्थियों को पढ़ाने के लिए किस प्रकार प्रेरित करेंगे। 5,9

भाग-IV

7. अधिगम विकलांगता को परिभाषित करें। बच्चों में व्याप्त अधिगम विकलांगता के प्रकारों पर चर्चा करें। 5,9
8. विकलांग बच्चों एवं युवाओं के माध्यमिक स्तर पर अधिगम एवं सहभागिता पर चर्चा करें। 14

Time : 3 Hrs.

M.M.: 70

Note :- There are total eight questions, two in each of the four sections (A-D). Attempt at least one question from each Section. Fifth question can attempted from any section. So, in total five questions are to be attempted. All questions carry 14 marks.

Section-A

1. What do you understand by 'Assessment for learning' ? How can it help in enhancing learning in classroom ? Explain.
2. Differentiate between 'Assessment' and 'Evaluation'. Discuss any two techniques of assessment with examples.

Section-B

3. Discuss importance of diagnostic assessment. How is it different from formative assessment ? Give any five points.
4. What are the changes in educational objectives of cognitive domain in revised taxonomy ? How do they help you in planning your instructions ? Explain with examples.

Section-C

5. What are the types of specification tables in a blue print ? Design each of these by taking an example of a topic from secondary level curriculum.
6. What are types of rating scales, you can use in classroom assessment ? Develop any one with minimum five items.

Section-D

7. Calculate the standard deviation of the following distribution :

C.I.	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60
F	7	9	6	4	3	1

8. Discuss any seven characteristics of a normal probability curve ? How can you use NPC in interpreting student's achievement ? Explain.

Punjabi Version

ਨੋਟ—ਕੁੱਲ ਅੱਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ (ਓ ਤੋਂ ਸ) ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ 14 ਹਨ।

ਭਾਗ-ਓ

1. ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਆਕਲਨ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਇਹ ਕਲਾਸਰੂਮ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾਂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. 'ਆਕਲਨ' ਅਤੇ 'ਮੁਲਾਂਕਣ' ਵਿਚਕਾਰ ਫ਼ਰਕ ਦੱਸੋ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤਕਨੀਕਾਂ ਬਾਰੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-ਅ

3. ਨਿਦਾਨਿਕ ਆਕਲਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਇਹ ਫਾਰਮੇਟਿਵ ਆਕਲਨ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ? ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਜ ਬਿੰਦੂ ਦਿਉ।
4. ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਵਰਗੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਸੰਗਿਆਨਾਤਮਕ ਡੋਮੇਨ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਬਦਲਾਅ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-ਬ

5. ਇੱਕ ਬਲੂ ਪ੍ਰਿੰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕਰੋ।
6. ਕਲਾਸਰੂਪ ਆਕਲਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੇਟਿੰਗ ਸਕੇਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੰਜ ਆਈਟਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-ਸ

7. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵੰਡ ਦੇ ਮਾਨਕ ਵਿਚਲਨ (ਐਸ.ਡੀ.) ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ—

C.I.	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60
F	7	9	6	4	3	1

8. ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਕਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਐਨ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

B.Ed. (Sem-II)

Paper-III

Educational Technology and ICT

Time : 3 Hrs.

M.M.: 70

- Note :-
- Question paper consists of 4 units with two questions each.
  - Candidates are required to attempt five questions, selecting at least one question from each unit. The fifth question may be attempted from any unit.

Unit-I

1. What do you mean by Educational Technology ? Also explain the different approaches of educational technology. 14
2. Discuss the establishment and role of CIET and SIET. 14

Unit-II

3. Compare the CAL; Computer Assisted learning with CML; Computer Managed Learning ? 14
4. Discuss the linear and branching styles of programmed learning. 14

Unit-III

5. Explain Bloom's Taxonomy of Instructional Objectives. 14
6. Discuss in detail concept attainment model of teaching. 14

Unit-IV

7. Write in detail merits and demerits of mobile learning. 14
8. Discuss need and scope of ICT. 14

30 House Examination, November 2021

B.Ed. (Sem-II)

Paper-IV & V

Pedagogy of Commerce

CP-I & II (B) Opt. – ix

Time : 1.30 Hrs.

M.M.:35

- Note :-**
1. Students are required to attempt 5 questions, selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section.
  2. Each question carries 7 marks.

Section-A

1. Define the term teaching method. Discuss its characteristics.

Or

2. Explain the project method. Discuss it with special reference to constructivism.

Section-B

3. Define the term Evaluation. Discuss its need and importance.

Or

4. Explain the characteristics and weightage distribution of CCE for class XI and XII.

Section-C

5. Explain the Short Answer type test.

Or

6. Discuss the Components of Skill of Questioning.

Section-D

7. Discuss in detail the steps of construction of composite lesson plan.

Or

8. Discuss the role of projected teaching aids in teaching of commerce with suitable examples.

Punjabi Version

Section-A

1. ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਧੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Or

2. ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਨਿਰਮਾਣਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤੇ ਚਰਚ ਕਰੋ।

Section-B

3. ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Or

4. 11ਵੀਂ ਅਤੇ 12ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਲਈ ਸੀ.ਸੀ.ਈ. ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਜ਼ਨ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

Section-C

5. ਛੋਟੇ ਜਵਾਬ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

Or

6. ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Section-D

7. ਸੰਯੁਕਤ ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਪੜਾਅ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Or

8. ਢੁਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਮਰਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਅਧਿਆਪਨ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

10 House Examination, November 2021

B.Ed. (Sem-II)

Paper-IV and V

Pedagogy of Hindi

CP-I & II (B) Opt. – II

Time : 1.30 Hrs.

M.M.: 35

नोट:- समान अंकों के आठ प्रश्नों को चार इकाईयों में विभाजित किया गया है। विद्यार्थी को प्रत्येक इकाई से कम से कम एक प्रश्न का चयन करना होगा। पांचवां प्रश्न किसी भी इकाई (1-4) से लिया जा सकता है। प्रत्येक प्रश्न के अंक सात (7) हैं।

इकाई-एक

1. 'बोलचाल की शिक्षा विद्यार्थी के लिए अति आवश्यक है।' इस तथ्य की पुष्टि करते हुए इसके उद्देश्य स्पष्ट कीजिए। 2,5
2. गद्य शिक्षण से क्या तात्पर्य है? गद्य शिक्षण के विभिन्न सोपानों की विस्तारपूर्वक व्याख्या करें। 2,5

इकाई-दो

3. व्याकरण शिक्षण से क्या अभिप्राय है? भाषा शिक्षण में व्याकरण शिक्षण की विभिन्न विधियों का उल्लेख करें। 2,5
4. नाटक शिक्षण से क्या अभिप्राय है? नाटक-शिक्षण भाषा-शिक्षण में किस प्रकार महत्वपूर्ण है? 2,5

इकाई-तीन

5. 'पाठ्य-पुस्तक' के बिना भाषा शिक्षण अधूरा है। इस कथन की व्याख्या कीजिए तथा पाठ्य पुस्तक की उपयोगिता का वर्णन करें। 2,5

6. मूल्यांकन से क्या अभिप्राय है? भाषा शिक्षण में अच्छे मूल्यांकन की विशेषताएं लिखें। 2,5

इकाई-चार

7. दृश्य-श्रव्य साधन से क्या अभिप्राय है? दृश्य-श्रव्य साधनों का प्रयोग करते हुए किन-किन सावधानियों का ध्यान रखना चाहिए? व्याख्या कीजिए। 2,5
8. पाठ-योजना से क्या तात्पर्य है? पाठ-योजना की महत्ता पर प्रकाश डालें। 2,5

25 House Examination, November 2021

B.Ed. (Sem-II)

Paper-IV & V

Pedagogy of Economics

CP-I and II

Time : 1.30 Hrs.

M.M.:35

Note :- The question paper consists of four sections (A-D). Attempt five questions in all selecting one question from each section. Each question carries equal marks. Fifth question may be attempted from any Section.

Section-A

1. What is method ? Discuss characteristics of good teaching method of Economics.
2. Define project method. Explain procedure of project method along with merits and demerits.

Section-B

3. Explain Supervised Study and Excursions as devices and techniques of teaching of economics.
4. What is the concept of CCE ? Discuss techniques and weight-age distribution for class IX-X.

Section-C

5. Discuss merits and demerits of essay type tests.
6. Explain the components of skill of stimulus variation.

Section-D

7. What is the meaning of lesson planning ? Explain characteristics of Lesson planning.
8. Prepare a composite lesson plan for +1 class students on the Topic
Law of Demand

Hindi Version

नोट— प्रश्न पत्र के चार विभाग हैं। प्रत्येक इकाई में से एक प्रश्न चुनते हुए पांच प्रश्न करने अनिवार्य हैं। पांचवां प्रश्न किसी भी इकाई से चुन सकते हैं। सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

इकाई-क

1. विधि का अर्थ क्या है? अर्थशास्त्र पढ़ाने के लिए एक अच्छी विधि की विशेषताओं की चर्चा कीजिए।
2. प्रोजैक्ट विधि क्या है? प्रोजैक्ट विधि की प्रक्रिया की व्याख्या गुण तथा अवगुण सहित करें।

इकाई-ख

3. अर्थशास्त्र पढ़ाने के लिए निरीक्षित अध्ययन तकनीक तथा भ्रमण तकनीक की चर्चा करें।
4. सी.सी.ई. का क्या अर्थ है? तकनीकों तथा भारिता वितरण की कक्षा नवमीं दसवीं के लिए चर्चा करें।

इकाई-ग

5. निबन्धात्मक परीक्षण के लाभ तथा हानियों की चर्चा करें।
6. उछीपन परिवर्तन कौशल के तत्वों की चर्चा करें।

इकाई-घ

7. पाठ योजना का क्या अर्थ है? इसकी विशेषताओं की व्याख्या करें।
8. +1 कक्षा के विद्यार्थियों के लिए “मांग का नियम” उपविषय पर पाठ योजना बनाएं।

B.Ed. (Sem-II)

Paper-IV and V

Pedagogy of English

CP-I & II (B) Opt. – III

Time : 3 Hrs.

M.M.: 35

Note :- Attempt five questions selection at least one question from each section. The fifth question can be attempted from any section. All question carry equal marks.

Section-A

- i. (a) Explain grammar translation method and Bilingual methods of teaching of English in detail. 7
2. Explain Situational teaching in English with the help of examples. 7

Section-B

3. (a) Discuss Continous and Comprehensive Evaluation in English. 7
4. (a) Discuss the Educational Significance of teaching aids in English. 3
- (b) Explain the qualities of teaching aids with special reference to LCD projector and computer. 4

Section-C

5. Prepare a Macro lesson plan on teaching of grammar for class VIII of your own choice. 7
6. (a) What is the importance of lesson plan in teaching of English. 2
- (b) Prepare a macro lesson plan on paragraph writing in English. 5

Section-D

7. Prepare a micro lesson plan on skill of Introducing. 7
8. Explain the uses and limitations of language laboratory. 7

Time : 1.30 Hrs.**M.M.:35**

Note :- • Attempt five questions selecting atleast one question from each section.

- Fifth question may be attempted from any unit
- Each question carries 7 marks.

Section-A

1. What do you mean by constructiricm ? Discuss its relevance in Mathematics. 2,5
2. Which do you mean by problem solving mehtod ? Write its merits and limitations. 2,5

Section-B

3. Discuss dignostic, formative and summative assessment with examples. 7
4. What is Continusous and Comprehesive Evaluation ? Write short note on importance of CCE. 2,5

Section-C

5. Discuss the types, advantage and disadvantages of objectives type test items. 7
6. Prepare a micro lesson plan for the teaching skill of Stimulus Variation. 7

Section-D

7. Explain Annual plan and unit plan in detail in the light of their differene. 3,4
8. Prepare a composite lesson plan on the choice of your topic for 8th class. 7

Hindi Version

नोट— प्रश्न पत्र के चार यूनिट हैं। परिचार्यों हर यूनिट में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए पाँच प्रश्न करेंगे। पाँचवां प्रश्न किसी भी यूनिट से हो सकता है। हर प्रश्न सात अंकों का है।

इकाई-I

1. रचनावादी दृष्टिकोण से क्या अभिप्राय है? गणित में इसकी प्रासंगिकता की व्याख्या करें।
2. समस्या समाधान विधि से क्या अभिप्राय है? इसके गुणों और अवगुणों के बारे में बताएं।

इकाई-II

3. गणित में निदानकारी, स्वनात्मक और योगत्मक मूल्यांकन की चर्चा करें।
4. सतत तथा व्यापक मूल्यांकन से आप क्या समझते हैं? इसके महत्व पर एक छोटा लेख लिखें।

इकाई-III

5. वस्तुपरक मूल्यांकन परीक्षण की प्रकार, गुणों तथा अवगुणों की चर्चा करें।
6. उत्तेजना भिन्नता का कौशल पर सूटन शिक्षण तैयार करें।

इकाई-IV

7. वार्षिक योजना और यूनिट योजना को बताते हुए इसकी विस्तार के साथ व्याख्या करें।
8. आठवीं कक्षा के किसी भी विषय पर दैनिक पाठ योजना तैयार करें।

20 **House Examination, November 2021**

B.Ed. (Sem-II)

Paper-IV & V

Pedagogy of Computer Science

CP-I & II (B) Opt. – XI

Time : 1.30 Hrs.

M.M.:35

- The question paper consist of four sections. (A-D)
- Attempt five questions in all selecting at least one question from each section. Each question carries equal marks. Fifth question can be selected from any section.

Section-A

1. What do you mean by teaching method teaching method. Compare Project and Problem Solving method.
2. Discuss Web Based Instruction as teaching method.

Section-B

3. Discuss the concept and weight ages in CCE.
4. Discuss the tools and techniques used in CCE.

Section-C

5. Prepare a micro skill of introduction on any topic in computer science from class VIII-X. Mention also the components of the skill.
6. Discuss online testing.

Section-D

7. Prepare a digital lesson plan on topic of your choice.
8. Discuss the meaning and steps of lesson plan.

Punjabi Version

Section-A

1. ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਸੋਲਵਿੰਗ ਵਿਧੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।
2. ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਧੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੈੱਬ ਅਧਾਰਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Section-B

3. ਸੀਸੀਈ ਵਿਚਲੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਭਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।
4. ਸੀ.ਸੀ.ਈ. ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Section-C

5. ਕਲਾਸ VIII-X ਤੋਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦੀ ਇੱਕ ਮਾਈਕਰੋ ਸਕਿਲ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਾਗ ਵੀ ਦੱਸੋ।
6. ਔਨਲਾਈਨ ਟੈਸਟਿੰਗ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Section-D

7. ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।
8. ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਰਣਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

15 House Examination, November 2021

**B.Ed. (Sem-II)
Paper-IV & V
Pedagogy of Science
CP-I & II (B) Opt. – XII**

Time : 1.30 Hrs.

M.M.:35

Note :- Attempt five questions selecting at least one question from each section. The fifth question can be attempted from any section. All questions carry equal marks.

Section-A

1. Explain the characteristics of good method of teaching of Science. 7
2. Differentiate between Inductive and Deductive methods of teaching of Science with respect to procedure. Support your answer with examples. 5+2

Section-B

3. What safety factors should be considered in a Science laboratory? 7
4. Draw a labelled sketch of a Lecture-cum-Laboratory plan of Science laboratory. 7

Section-C

5. Explain briefly Continuous and Comprehensive Evaluation in Science. 7
6. Explain the meaning and components of :
  - (a) Skill of Introducing the lesson
  - (b) Skill of Blackboard writing. 7

Section-D

7. What is the need and importance of lesson planning in Science? What are the steps of lesson planning ? 7
8. Make a lesson plan on metals and non-metals. 7

Punjabi Version

ਨੋਟ—ਹਰੇਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

Section-A

1. ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸ਼ਿਕਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 7
2. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸ਼ਿਕਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਆਗਮਨਾਤਕ ਅਤੇ ਨਿਗਮਨਾਤਕ ਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਉੱਤਰਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੋ। 5+2

Section-B

3. ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਕਾਂ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? 7
4. ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਇੱਕ ਲੈਕਚਰ-ਕਮ-ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਲੇਬਲ ਬਾਕਾ ਬਣਾਉ। 7

Section-C

5. ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਤਤ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਸੰਖਿਪਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
6. ਨਿਮਨ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਘਟਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ— 7
(ੳ) ਪਾਠ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਨਰ
(ਅ) ਬਲੈਕਬੋਰਡ ਲਿਖਣ ਦਾ ਹੁਨਰ

Section-D

7. ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਹੈ? ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਚਰਣ ਕੀ ਹਨ? 7
8. ਧਾਤੂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਧਾਤੂ ਉਪਰ ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਕਰੋ। 7

10 House Examination, November 2021

B.Ed. (Sem-II)

Paper-IV & V

Pedagogy of Physical Science

CP-I & II (B) Opt. – XIII

Time : 1.30 Hrs.

M.M.:35

Note :- 1. Attempt any one questions from each of the section A to D.

2. Select fifth question from any section. Each question carries 7 marks.

Section-A

1. Explain the characteristics of good method of teaching of Physical Science. 7
2. What are different methods of Teaching Physical Science ? Explain in detail project method with suitable example. 2+5

Section-B

3. Discuss various safety measures in Physical Science Laboratory. 7
4. Discuss Physical Science Laboratory of your choice for students of class X by giving its diagram. 7

Section-C

5. Explain the skill of introducing the lesson with examples. 7
6. Explain briefly continuous and comprehensive evaluation in Physical Science. 7

Section-D

7. Write down the need and importance of Lesson plan. 7
8. Write a lesson plan on States of Matter. 7

Punjabi Version

- ਨੋਟ—1. ਸੈਕਸ਼ਨ A ਤੋਂ D ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
2. ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ 7 ਹਨ।

Section-A

1. ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸ਼ਿਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
2. ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗ ਕੀ ਹੈ? ਉਚਿਤ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗਕ੍ਰਮ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

Section-B

3. ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
4. ਦਸਵੀਂ ਕਲਾਸ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਅਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿਉ।

Section-C

5. ਸ਼ਬਕ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਕੌਸ਼ਲ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
6. ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਤਤ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਸੰਖਿਪਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

Section-D

7. ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਲਿਖੋ।
8. ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਲਿਖੋ।

ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਨ

Time : 1.30 Hrs.

M.M.: 35

- ਨੋਟ—
1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਇਕਾਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਹਰ ਇਕਾਈ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ।
  2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ, ਉਹ ਹਰੇਕ ਇਕਾਈ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਹ ਕਿਸੇ ਇਕਾਈ ਵਿਚੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਕਾਈ-I

1. ਸਕੂਲੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਿਹੋ ਜਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਬਿਆਨ ਕਰੋ। 7
2. ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। 7

ਇਕਾਈ-II

3. ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ? ਖੋਲ੍ਹਕੇ ਲਿਖੋ। 7
4. ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਬਿਆਨ ਕਰੋ। 7

ਇਕਾਈ-III

5. ਕਿਸੇ ਕਵਿਤਾ ਉਪਰ ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਕਿੰਜ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਕਰਨ ਤੋਂ ਅੰਤ ਤਕ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ। 7
6. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਉਪਯੋਗੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? 7

ਇਕਾਈ-IV

7. ਮਾਤਭਾਸ਼ਾ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ? 7
8. ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਆਪਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕਰੋ। 7

10 House Examination, November 2021

B.Ed. (Sem-II)

Paper-IV & V

Pedagogy of Social Science

Time : 1.30 Hrs.

M.M.:35

Note :- Candidates are required to attempt five questions, selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section.

Section-I

1. Discuss the meaning and characteristics of good teaching method for Social Science. 2,5
2. Explain the project method of teaching Social Science in detail. 7

Section-II

3. Write down the concept and importance of evaluation. 3,4
4. Discuss the objective type tests along with its merits and demerits. 3,2,2

Section-III

5. What is lesson planning ? Explain the various steps of a composite lesson plan. 2,5
6. Write a composite lesson plan on the topic "Democracy". 7

Section-IV

7. What do you mean by micro skills ? Discuss the various components of skill of questioning. 2,5
8. Write a lesson plan integrating any two non-projected teaching aids. 7

B.Ed. Semester-II**Paper-I Understanding the Learning Process****Time : 3 Hrs.****M.M.: 70**

Note: Attempt five questions from sections A-D with at least one question from each section. Each question carries 14 marks. The fifth question may be attempted from any section.

Section-A

1. Explain Bandura's Social learning theory in relation to learner, teacher and teaching-learning process. 14
2. What is transfer of learning ? Discuss types of transfer of learning along with its educational implications. 4+6+4

Section-B

3. Why learning as construction of knowledge is different from transmission and reception of knowledge ? Explain. 14
4. Explain Bruner's concept of constructivism. 14

Section-C

5. What do you mean by learning styles ? Explain its implications for classroom. 6+8
6. What is motivation ? Explain the role of teacher in strengthening and sustaining motivation among learners. 6+8

Unit-IV

7. What is learning disability ? Explain different types of learning disabilities. 4+10
8. Discuss participation and quality of education of children with learning disability at secondary stage. 14

हिन्दी अनुवाद

भाग-I

1. शिक्षार्थी, शिक्षक और शिक्षण-अधिगम की प्रक्रिया के संबंध में बंदुरा के सामाजिक शिक्षण सिद्धान्त की व्याख्या करो। 14
2. अधिगम हस्तांतरण क्या है? अधिगम हस्तांतरण के प्रकारों की शैक्षिक निहितार्थ के साथ व्याख्या करें। 4+6+4

भाग-II

3. ज्ञान के निर्माण के रूप में सीखना ज्ञान के हस्तांतरण और संग्रहण के रूप में सीखने से कैसे अलग है? व्याख्या करें। 14
4. ब्रूनर के निर्माणवाद के सिद्धान्त पर चर्चा करें। 14

भाग-III

5. सीखने के शैलियों से आपका क्या अभिप्राय है? इसके शैक्षिक निहितार्थ का वर्णन करें। 6+8
6. प्रेरणा क्या है? प्रेरणा को सुदृढ़ एवं पुष्टित करने में अध्यापक की भूमिका पर चर्चा करें। 6+8

भाग-IV

7. सीखने की विकलांगता क्या है? सीखने की विभिन्न अक्षमताओं की व्याख्या करें। 4+10
8. माध्यमिक स्तर पर सीखने की अक्षमता के साथ बच्चों की भागीदारी और गुणवत्ता पर चर्चा करें। 14

Paper-II: Assessment for Learning (CP-IV)**Time : 3 Hrs.****M.M.:70**

Note : There are total eight questions, two in each of the four sections (A-D). Attempt at least one question from each section. Fifth question can be attempted from any section. So, in total five questions are to be attempted. All questions carry 14 marks

Section-A

1. What shifts have taken place while moving from assessment of learning to assessment for learning. Discuss role of teacher in assessment for learning.
2. Differentiate between 'Assessment' and 'Evaluation'. Discuss any two techniques of assessment with examples.

Section-B

3. Discuss importance of diagnostic assessment. How is it different from formative assessment? Give any five points.
4. What are the changes in educational objectives of cognitive domain in revised taxonomy? How do they help you in planning your instructions? Explain with examples.

Section-C

5. What are the types of specification tables in a blue print? Design each of these by taking an example of a topic from secondary level curriculum.
6. What are types of rating scales, you can use in classroom assessment? Develop any one with minimum five items.

Section-D

7. Calculate the standard deviation of the following distribution:

C.I	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	50-1
F	7	9	6	4	3	1

8. Discuss any seven characteristics of a normal probability curve? How can you use NPC in interpreting students achievement ? Explain.

Punjabi Version

ਨੋਟ— ਕੁੱਲ ਅੱਠ ਸਵਾਲ ਹਨ, ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ (AD) ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ। ਹਰੇਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਸਵਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਏ

1. ਸਿਖਣ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਸਿਖਣ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹੜੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. 'ਮੁਲਾਂਕਣ' ਅਤੇ 'ਮੁਲਾਂਕਣ' ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕਰੋ। ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੋਂ ਤਕਨੀਕਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਬੀ

3. ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਇਹ ਰਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ? ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਜ ਅੰਕ ਦਿਓ।
4. ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਵਰਗੀਰਨ ਵਿੱਚ ਬੋਧਾਤਮਕ ਡੋਮੇਨ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਬਦਲਾਅ ਹਨ? ਉਹ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝਾਓ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਸੀ

5. ਬਲੂ ਪ੍ਰਿੰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਨ ਟੇਬਲ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਲੈ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕਰੋ।
6. ਰੇਟਿੰਗ ਸਕੇਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਕੀ ਹਨ, ਤੁਸੀਂ ਕਲਾਸਰੂਮ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਆਈਟਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਡੀ

7. ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵੰਡ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ:

ਸੀ.ਆਈ	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60
ਐੱਫ	7	9	6	4	3	1

8. ਇੱਕ ਆਮ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਕਰ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ? ਤੁਸੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ NPC ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਸਮਝਾਓ।

Time : 3 Hrs.

M.M.: 70

Note: Question paper consists of eight questions of 14 marks each. There are 4 sections with two questions each. Candidates are required to attempt five questions, selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section.

Section-A

1. Discuss concept of teaching in relation to conditioning, instruction, training and indoctrination. 14
2. Describe the major functions of CIET as an institution of Educational Technology in India. 14

Section-B

3. Discuss System Approach in context of task, content and context analysis. 14
4. What is programmed learning ? Also discuss basic structure of linear and Branching styles of programming. 4+10

Section-C

5. What is Bloom's Taxonomy of instructional objectives ? Discuss different domains too. 4+10
6. Discuss concept attainment model in detail. 14

Section-D

7. What is the need of ICT in present education system ? 14

ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ

ਇਕਾਈ-1

1. ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਨ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ, ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਪਾਦਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕਰੋ। 14
2. ਭਾਰਤੀ ਸਿੱਖਿਅਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਸੀ.ਆਈ.ਈ.ਟੀ. ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਾਂ ਸਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14

ਇਕਾਈ-2

3. ਵਿਵਸਥਾ ਪਹੁੰਚ ਸਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਕਾਰਜ, ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਤੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਕੇ ਕਰੋ। 14
4. ਅਭਿਕ੍ਰਿਮਿਤ ਸਿਖਣਾ ਕੀ ਹੈ? ਰੇਖਾਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਸ਼ਾਖਾਈ ਅਭਿਕ੍ਰਿਮਿਤ ਸਿਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4+10

ਇਕਾਈ-3

5. ਬਲੂਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਮਨੋਰਥਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕੀ ਹੈ? ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰਾਂ ਉੱਪਰ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4+10
6. ਧਾਰਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮਾਡਲ ਉੱਪਰ ਵਿਸਥਾਰਿਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14

ਇਕਾਈ-4

7. ਮੌਜੂਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ. ਦੀ ਲੋੜ ਕੀ ਹੈ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14
8. ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ. ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਮੋਬਾਇਲ ਉੱਪਰ ਸਿੱਖਣਾ ਸਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14

25

House Examination (June-2022)

B.Ed. Semester-II

Paper-IV & V

Subject- Pedagogy of Commerce

CP I & II (B) Option-ix

Time : 1.30 Hrs.

M.M.:35

Note: 1. Students are required to attempt 5 questions, selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section.

2. Each question carries 7 marks.

Section-A

1. Explain the project method. Discuss it with special reference to constructivism.

Or

2. Define the term teaching method. Discuss its characteristics.

Section-B

3. Discuss the term Evaluation. Discuss its need and importance.

Or

4. Explain the characteristics and weightage distribution of CCE for class XI and XII.

Section-C

5. Explain the Short Answer type test.

Or

6. Discuss the components of Skill of Questioning

Section-D

7. Discuss in detail the steps of construction of composite lesson plan.

Or

8. Discuss the role of projected teaching aids in teaching of commerce with suitable examples.

Punjabi Version

Section-A

1. ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਨਿਰਮਾਣਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Or

2. ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਧੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Section-B

3. ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Or

4. 11ਵੀਂ ਅਤੇ 12ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਲਈ ਸੀ.ਸੀ.ਈ. ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਜ਼ਨ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

Section-C

5. ਛੋਟੇ ਜਵਾਬ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

Or

6. ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Section-D

7. ਸੰਯੁਕਤ ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਪੜਾਅ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Or

8. ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਮਰਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਅਧਿਆਪਨ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

B.Ed. Semester-II**Paper-IV& V: Padagogy of Mathematics****Time : 1 Hrs.****M.M.:35**

Note : There are four sections A-D. Attempt five questions selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each question carries 7 marks.

Section-A

1. What is difference between approach and method? Explain discovery approach of teaching mathematics.
2. Explain the difference between analytical and synthetic methods of teaching. How these can be use in actual situation of mathematics teaching?

Section-B

3. Write a short note on diagnostic, formative and summative assessment.
4. How CCE can be effectively at school level, explain with suitable example?

Section-C

5. Explain with example any two tests used for evaluation in mathematics.
6. What is micro teaching? Explain the what is micro teaching? Explain the skill of stimulus variation in teaching learning process in teaching learning process.

Section-D

7. What is difference between annual plan and unit plan. Explain the importance of elements of annual plan.
8. Prepare a model lesson plan by adopting Herbartian approach with special reference ot number system.

Hindi Version

चार खंड एडी है। प्रत्येक खण्ड से कम से कम एक पश्च का चयन करते हुए पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिए। पाच वें प्रश्न को को किसी भी खंड से हल करने का प्रयास किया जा सकता है। प्रत्येक प्रश्न 7 अंक का है।

खंड-ए

1. दृष्टिकोण और पद्धति में क्या अंतर है? गणित शिक्षण के खोज उपागम की व्याख्या कीजिए।
2. शिक्षण के विश्लेषणात्मक और सिंथेटिक तरीकों के बीच अंतर स्पष्ट करें। इनका उपयोग गणित शिक्षण की वास्तविक स्थिति में कैसे किया जा सकता है।

खंड-बी

3. नैदानिक, रचनात्मक और योगात्मक मूल्यांकन पर एक संक्षिप्त नोट लिखें।
4. स्कूल स्तर पर सीसीई प्रभावी रूप से कैसे हो सकता है, उपयुक्त उदाहरण के साथ समझाएं?

खंड-सी

5. गणित में मूल्यांकन के लिए उपयोग किए जाने वाले किन्हीं दो परीक्षणों को उदाहरण सहित समझाइए।
6. सूक्ष्म शिक्षण क्या है? सूक्ष्म क्या है समझाइए? शिक्षण अधिगम प्रक्रिया शिक्षण अधिगम प्रक्रिया में उद्दीपन भिन्नता के कौशल की व्याख्या कीजिए।

खंड-डी

7. वार्षिक योजना और ईकाई योजना में क्या अंतर है। वार्षिक योजना के तत्वों के महत्व की व्याख्या करें।
8. संख्या प्रणाली के विशेष संदर्भ में हर्बर्ट प्रणाली के दृष्टिकोण को अपनाकर एक आदर्श पाठ योजना तैयार करें।

House Test (June-2022)
B.Ed. Semester-II
Subject – Pedogogy of Economics
Paper-IV and V
CP-I & CP-II (B) Opt. (VIII)

Time : 1½Hrs.

M.M.:35

Note : Attempt five question in all, selecting at least one question from each section. The fifteen question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

Section-A

1. Define method. Discuss how lecture method can be made more effective for teaching of economics.
2. What is project method ? Discuss its advantages and disadvantages.

Section-B

3. How supervised study and excursions can be used as devices and techiques of teaching Economics ?
4. Explain the concept and techniques of CCE.

Section-C

5. What do you mean by essay type tests? Explain its advantages and limitations.
6. Discuss skill of questioning in detail.

Section-D

7. What is lesson planning ? Discuss its importance.
8. Prepare a lesson plan on any topic of your choice for +1 students.

Hindi Version

ईकाई-क

1. विधि शब्द का अर्थ बताएं। प्रवचन विधि को और अधिक प्रभावशाली कैसे बनाया जा सकता है?

2. प्रोजेक्ट विधि से क्या अभिप्राय है? इसके लाभ तथा हानियों की चर्चा करें।

ईकाई-ख

3. अर्थशास्त्र शिक्षण के साधनों तथा तकनीकों के रूप में निरीक्षण अध्ययन और अध्ययन यात्रा का उपयोग कैसे किया जा सकता है?
4. सी.सी.ई. की अवधारणा तथा तकनीकों की व्याख्या करें।

ईकाई-ग

5. निबंध निबंधात्मक प्रश्नों से क्या समझते हैं? इसके लाभ तथा हानियों की चर्चा करें।
6. प्रश्न पूछने की कला कौशल को विस्तृत चर्चा करें।

ईकाई-घ

7. पाठ योजना क्या है? इसकी क्या महत्ता है?
8. +1 कक्षा के लिए अपने पसंद के विषय पर पाठ योजना बनाएं।

M.G.N COLLEGE OF EDUCATION, JALANDHAR
HOUSE TEST (JUNE, 2022)
B.ED. SEMESTER-II
PEDAGOGY OF SOCIAL SCIENCE
PAPER- IV AND V

Time: 1:30 hrs

Marks: 35

Note: Candidates are required to attempt five questions, selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section.

SECTION-I

- Q1. Discuss the meaning and characteristics of good teaching method for social science. (2,5)
- Q2. Explain the Project method of teaching social science in detail. (7)

SECTION-II

- Q3. Write down the concept and importance of evaluation. (3,4)
- Q4. Discuss the objective type tests along with its merits and demerits. (3,2,2)

SECTION-III

- Q5. What is lesson planning? Explain the various steps of a composite lesson plan. (2,5)
- Q6. Write a composite lesson plan on the topic "Democracy". (7)

SECTION-IV

- Q7. What do you mean by micro skills? Discuss the various components of skill of questioning. (2,5)
- Q8. Write a lesson plan integrating any two non-projected teaching aids. (7)

M.G.N COLLEGE OF EDUCATION, JALANDHAR
HOUSE TEST (JUNE, 2022)
B.ED. SEMESTER-II
PEDAGOGY OF SOCIAL SCIENCE
PAPER- IV AND V

Time: 1:30 hrs

Marks: 35

नोट: उम्मीदवारों को प्रत्येक खंड से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए पांच प्रश्नों का प्रयास करना आवश्यक है। पांचवें प्रश्न को किसी भी खंड से हल करने का प्रयास किया जा सकता है।

खंड-I

1. सामाजिक विज्ञान के लिए अच्छी शिक्षण पद्धति के अर्थ और विशेषताओं की चर्चा करें। (2,5)
2. सामाजिक विज्ञान पढ़ाने की परियोजना पद्धति को विस्तार से समझाइए। (7)

खंड-II

3. मूल्यांकन की अवधारणा और महत्व लिखिए। (3,4)
4. वस्तुनिष्ठ प्रकार के परीक्षणों के साथ-साथ इसके गुण-दोषों की चर्चा कीजिए। (3,2,2)

खंड-III

5. पाठ योजना क्या है? एक समग्र पाठ योजना के विभिन्न चरणों की व्याख्या कीजिए। (2,5)
6. "लोकतंत्र" विषय पर एक समग्र पाठ योजना लिखिए। (7)

खंड- IV

7. सूक्ष्म कौशल से आप क्या समझते हैं? प्रश्न पूछने के कौशल के विभिन्न घटकों की विवेचना कीजिए। (2,5)
8. किन्हीं दो गैर-अनुमानित शिक्षण सहायक सामग्री को एकीकृत करते हुए एक पाठ योजना लिखिए। (7)

House Examination, June 2022

B.Ed Semester –II

Pedagogy of Life Science

Paper IV and V

CP I and II (B) Option-xiv

Time Allowed: 1.30 hrs

Max. Marks: 35

Note :

- Question paper has eight questions carrying 7 marks each, two in each of the four Sections (A-D).
- Candidates are required to attempt five questions, selecting at least one question from each Section.
- The fifth question may be attempted from any section.

SECTION –A

Q1. Explain the lecture cum demonstration method of teaching of life science.

Q2. How the models and computers can be effectively used as audio visual aids in teaching?
[3.5 x 2]

SECTION- B

Q3. How the life science laboratory should be organized?

Q4. Write in detail about lecture cum laboratory plan for life science laboratory.

SECTION- C

Q5. What are the various test items for the evaluation? Explain each in detail.

Q6. Write the steps involved in microteaching and components of the skill of explanation.
[3.5 x 2]

SECTION- D

Q7. What do you mean by lesson planning? What steps do you follow to write a lesson plan?

Q8. Prepare a lesson plan on the topic 'global warming'.

ਹਾਊਸ ਇਮਤਿਹਾਨ, JUNE 2022
ਬੀ.ਐੱਡ ਸਮੇਸਟਰ-II
ਜੀਵਨ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰ
ਪੇਪਰ IV ਅਤੇ V
CP I ਅਤੇ II (B) ਵਿਕਲਪ-xiv

ਸਮਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ: 1.30 ਘੰਟੇ ਅਧਿਕਤਮ। ਨਿਸ਼ਾਨ: 35

ਨੋਟ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ 7 ਅੰਕ ਹਨ, ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ (A-D) ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਦੋ।
- ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਚੁਣ ਕੇ।
- ਪੰਜਵਾਂ ਸਵਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ -ਏ

- Q1. ਜੀਵਨ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਲੈਕਚਰ-ਕਮ ਡੈਮੋਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
Q2. ਮਾਡਲਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਨ ਵਿੱਚ ਆਡੀਓ ਵਿਜ਼ੂਅਲ ਏਡਜ਼ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? [3.5 x 2]

ਭਾਗ- ਬੀ

- Q3. ਜੀਵਨ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
Q4. ਜੀਵਨ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਲਈ ਲੈਕਚਰ ਕਮ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ- ਸੀ

- Q5. ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੈਸਟ ਆਈਟਮਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਓ।
Q6. ਮਾਈਕ੍ਰੋਟੀਚਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਦਮ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੋ। [3.5 x 2]

ਸੈਕਸ਼ਨ- ਡੀ

- Q7. ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਲਿਖਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋ?
Q8. ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।

House Test (June-2022)
B.Ed. Semester-II
Subject-Pedagogy of English
Paper-IV and V
CP-I and II (B) (Opt-III)

Time : 1.30 Hrs.

M.M.:35

Note: Candidates are required to attempt five questions, selecting at least one question from each section. Fifth question may be attempted from any section. All question carry equal marks.

Section-A

1. Explain Grammar Translation Method and Direct Method in detail. 7
2. (a) What is Communicative Language Teaching in English ? 4
(b) Explain Situational teaching. 3

Section-B

3. Discuss technique and weightage distribution of CCE. 7
4. (a) What is the educational significance of teaching aids in English ? 3
(b) What are the essential qualities of LCD projector and computer ? 4

Section-C

5. (a) Discuss need and importance of lesson planning in English. 2
(b) Prepare a Macro lesson plan on teaching of Grammar in English. 5

6. Compose a Macro lesson plan on letter of your own choice. 7

Section-D

7. (a) Prepare a micro skill on Introducing the lesson in teaching of English. 4
- (b) What are the components of skill of Stimulus Variation? 3
8. Discuss language laboratory with its set up, uses and limitations. 7